

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جغرافیا (۲)

سال سوم آموزش متوسطه

رشته‌ی ادبیات و علوم انسانی

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب: جغرافیا (۲) - ۲۷۱/۴

مؤلفان: دکتر ناهید فلاحیان (فصل ۱ و ۶)، دکتر ابوالقاسم ملکی (فصل ۲ و ۴)، حسین اینانلو (فصل ۳)، نسرین اریسیان (فصل ۵)،

دکتر خدیجه همای صالحی، دکتر مه‌ری اذانی (فصل ۷) و دکتر عطیه‌سادات صابری (فصل ۸)

ویراستار: افسانه حجّتی طباطبایی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره‌ی کلّ چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

رسام: هدیه‌بندار

صفحه‌آرا: صغری‌عابدی

طراح جلد: طاهره حسن‌زاده

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده‌ی مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروبخش)

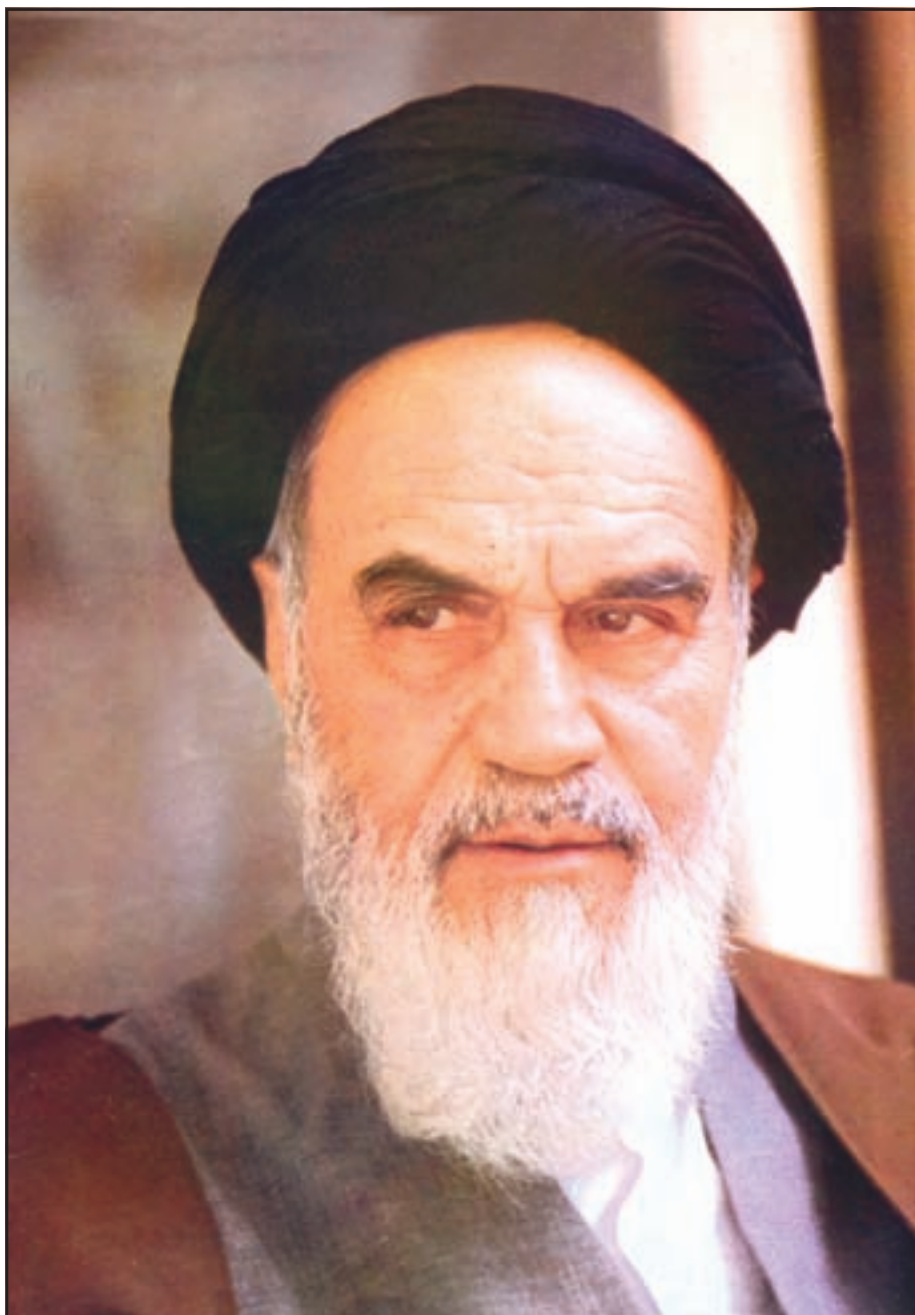
تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۴۴۵/۶۸۴

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ دهم ۱۳۸۹

حقّ چاپ محفوظ است.

شابک ۹۶۴-۰۵-۰۹۹۰-۶ ISBN 964-05-0990-6

جوان‌ها قدر جوانی‌شان را بدانند و آن را در علم و تقوی و سازندگی
خودشان صرف کنند که اشخاصی امین و صالح بشوند.

امام خمینی

مجلس محترم صاحب‌مقرن، دانش آموزان عزیز، ایستادگی‌های بی‌وقفه و بی‌امتنان حضرتعالی، درودهای بی‌شمار

بکتاب‌های ارزشمند و بی‌نظیر، ممنونم از شما که در روزهای پر تلاطم و پر آشوب، در

تالیف@talif.sch.ir ارسال نویسنده.

مجلس محترم صاحب‌مقرن، دانش آموزان عزیز، ایستادگی‌های بی‌وقفه و بی‌امتنان حضرتعالی، درودهای بی‌شمار

فهرست

۸۳	فصل پنجم — زندگی در نواحی قطبی	۱	فصل اول — ناحیه چیست؟
۸۴	درس نهم: ویژگی‌های طبیعی نواحی قطبی	۲	درس اول: تصور شما از یک ناحیه چیست؟
۹۷	درس دهم: انسان در نواحی قطبی	۱۴	درس دوم: نواحی انسانی چگونه پدید می‌آیند؟
۱۰۶	* مطالعه‌ی موردی (۶): آلاسکا	۲۳	* مطالعه‌ی موردی (۱): جهان اسلام
	فصل ششم — سکونتگاه‌های شهری و روستایی	۲۶	فصل دوم — زندگی در نواحی ساحلی
۱۰۸	درس یازدهم: سکونتگاه‌های شهری و روستایی چگونه پدید می‌آیند؟	۲۷	درس سوم: ویژگی‌های جغرافیایی سواحل
۱۰۹	درس دوازدهم: پراکندگی و نقش شهرها	۳۲	درس چهارم: انسان و ساحل
۱۲۰	درس سیزدهم: رشد سریع شهرنشینی چه مشکلاتی به وجود می‌آورد؟	* مطالعه‌ی موردی (۲): سواحل شرقی ایالات متحده‌ی آمریکا	
۱۳۰	* مطالعه‌ی موردی (۷): بنگلادش	۳۸	فصل سوم — زندگی در نواحی کوهستانی
۱۳۷	* مطالعه‌ی موردی (۸): توکیو	۴۰	درس پنجم: با کوهستان آشنا شویم
۱۴۱	فصل هفتم — نواحی سیاسی	۵۶	درس ششم: انسان و کوهستان
۱۴۲	درس چهاردهم: واحدهای سیاسی و مرزها	* مطالعه‌ی موردی (۳): سوئیس و افغانستان	
۱۵۱	درس پانزدهم: قدرت ملی و تحولات سیاسی بیست سال اخیر	۶۳	فصل چهارم — زندگی در نواحی گرم و خشک، گرم و مرطوب
۱۶۰	* مطالعه‌ی موردی (۹): افریقای جنوبی	۶۵	درس هفتم: فرسایش بیابان‌ها در نواحی گرم و خشک
۱۶۱	فصل هشتم — نواحی اقتصادی	۶۶	* مطالعه‌ی موردی (۴): عربستان سعودی
۱۶۲	درس شانزدهم: کشاورزی، صنعت و تجارت	۷۵	درس هشتم: تنوع زیستی در نواحی گرم و مرطوب
۱۷۰	* مطالعه‌ی موردی (۱۰): اِکو	* مطالعه‌ی موردی (۵): برزیل	

دانش آموز عزیز!

خداوند یکتا، سیاره‌ی زمین را که ما بر روی آن زندگی می‌کنیم، شگفت‌انگیز و متنوع آفریده است. انسان‌ها بر روی این سیاره، شیوه‌های متفاوت زندگی را انتخاب کرده و فرهنگ‌های گوناگونی را پدید آورده‌اند؛ زیرا که محیط‌های طبیعی که بستر زندگی انسان هستند، به‌طور چشم‌گیری متفاوت‌اند. شما در سال گذشته با مطالعه‌ی درس جغرافیا، با برخی از مهم‌ترین موضوعات روز جامعه‌ی بشری در سطح جهان و ایران و نیز منطقه‌ی زندگی خود آشنا شدید و دانستید که از طریق به‌کارگیری دانش جغرافیا و مهارت‌های جغرافیایی، می‌توانید برای حفظ و نگهداری محیطی که در آن زندگی می‌کنید، مسئولانه تلاش نمایید.

ما نیاز داریم که دانش خود را درباره‌ی زمینی که بر روی آن زندگی می‌کنیم، گسترش دهیم و سرزمین‌های مختلف جهان و مردمان آن را بهتر بشناسیم. امسال، در این کتاب با مفهوم «ناحیه» و هم‌چنین نواحی متفاوت جهان و گوناگونی‌های آن آشنا می‌شوید و در قالب مطالعه‌ی نواحی، برخی از اصول و مبانی دانش جغرافیا را نیز می‌آموزید.

آگاهی از اوضاع جغرافیایی نواحی مختلف موجب درک بهتر ما از چگونگی زندگی ساکنان کره‌ی زمین می‌شود. نتیجه‌ی این آگاهی باید تفاهم بیشتر بین ملت‌ها، همکاری و دوستی متقابل با دیگر ساکنان این سیاره برای حفظ و نگهداری آن و بالاخره یادگیری شیوه‌های منطقی بهره‌برداری از منابع آن باشد. امیدواریم شما دانش آموز عزیز با شرکت فعال در کلاس درس، مطالب تازه‌ای درباره‌ی جهان بیاموزید و از درس جغرافیا لذت ببرید.

سایت گروه جغرافیا <http://Geography-dept.talif.sch.ir>

گروه جغرافیای

دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی

معلم گرامی!

مطالعه‌های موردی (۱۰-۱) و «بیش‌تر بدانیم» این کتاب در ارزش‌یابی‌های کتبی و پایانی منظور نمی‌شود، اما در ارزش‌یابی‌های شفاهی و مستمر به‌صورت پرسش و پاسخ، قرائت متن، بحث و گفت‌وگو و فعالیت‌های تکمیلی و تحقیقی مورد نظر قرار می‌گیرد.